PIRAN • *Terrafolk po Mefu in Novelah vrhunsko prevzeli štafeto Piranskega glasbenega odra v Tartinijevem gledališču*

S Terrafolk uživali, peli in žvižgali

Terrafolk je ena slovenskih glasbenih znamk, ki je postala že del kolektivnega, zato je zbrane na koncertu zasedbe v Tartinijevem gledališču minuli konec tedna toliko bolj presenetilo, ko je umetniški vodja zasedbe Bojan Cvetrežnik omenil, da se vračajo na tamkajšnji oder po 24 letih. In da so se pravzaprav ponovno zbrali po 23. A to seveda velja za ustanovni trio, ki ponovno navdušuje in navdihuje, podkrepljen z mlajšo članico.

FOTO: MAJA PERTIČ GOMBAČ

Terrafolk na odru Tartinijevega gledališča

• **Maja Pertič Gombač**

Po navdušujočih koncertih spomladi v Krepljah na Krasu, nato v začetku poletja na gradu Štanjel in za tem še pod okriljem festivala Glasbe sveta na Gradu Kromberk, je zasedba **Terrafolk** minuli petek ovacije občinstva požela tudi v Tartinijevem gledališču v Piranu, kjer so jo gostili pod okriljem Piranskega glasbenega odra.

Žlahtno križanje zvrsti

Skupina, ki uradno deluje od leta 1999, ponovno združuje tri ustanovne člane - violinista in kitarista **Bojana Cvetrežnika,** multiinstrumentalista **Boštjana Gombača** in kitarista **Danijela Černeta - Mystico** - ter prvenstveno violinistko, v tej postavitvi pa zlasti kontrabasistko **Barjo Drnovšek**. Terrafolk od samega začetka ljudsko in tudi klasično glasbo izvirno posvaja, predeluje, oplaja in križa z drugimi zvrstmi, denimo jazzom in neizbežno tudi rockom, avtorske skladbe pa odzvanjajo tako, da v osnovi delujejo ljudske, folk, world, torej svetovne, kakor bi bile od nekdaj med nami.

Nič drugače ni bilo v Piranu. Boštjan Gombač, ki je formalno skupino zapustil leta 2004 (v skupini pa sta takrat delovala še mladi harmonikar **Janez Dovč**, kasneje tudi **Marko Hatlak** in kontrabasistka **Kate Hosking** ter skozi leta več drugih glasbenikov), danes še najbolj znan kot član skupine **Katalena**, se je v družbi Bojana Cvetrežnika znova znašel na znanem terenu sproščene, samosvoje glasbene neobrzdanosti in igrivosti. Prav humor, ki ga na odru goji posebej ta dvojec, pomembno definira odrski odtis. Po uverturi, ki je pripadla najtrdoživejšima - Mystici (avtorju mnogih skladb in očetu prav tako uspešnega projekta **Terra Mystica**) in Cvetrežniku, je kvartet že poprijel za znano irsko vižo in iz nje potegnil najprvobitnejše, s čimer se nas keltsko v glasbi dotakne domala fizično nekje v višini prsnega koša, nato se kot posledica orosijo še oči.

Divača pri Kabulu

Na repertoarju v Piranu so odzvanjale viže z različnih plošč. Na eni strani so navduševale avtorske skladbe, denimo *Crni dragulje* ali *When U Dance* (obe s plošče *N'taka* (2004), med katero je Cvetrežnik zažgal na "mini" električni kitari, Gombač pa uspel doseči, da je občinstvo v dialogu odžvižgalo vse prej kot preproste melodije. Na drugi strani so pobožale priredbe, kakršna je *Sleeping Tune* škotske ikone in mojstra dud **Gordona Duncana**, pri kateri je dotlej nekoliko zadržana Barja Drnovšek stopila izza kontrabasa in se razdivjala na violini. Še dolgo pa je v ušesih odzvanjal refren "Divača pored Kabula, Rijeka blizu Glasgowa", ki je v pesmi ovekovečil zgodovinski prizor, vezan na pomembnega človeka, **Graema Higgsa**, kasnejšega managerja, ki je bil "kriv, da so Terrafolk šli nastopat v Anglijo".

Skupina, ki še vedno uživa na odru, užitke pa tako zlahka deli z občinstvom, je v enem najlepših in akustičnih prizorišč pri nas nastopila kot druga v letošnjem abonmaju Piranski glasbeni oder, ki ga je nedavno uspešno odprl **Drago Mislej Mef** s svojimi **Novelami.** Jesensko-zimski paket vključuje še nastop **Jureta Ivanušiča & NORDunk** 13. novembra, 11. decembra pa iz Istre prihaja še zasedba **Veja**. Zimsko-spomladanska košarica pa prinaša 15. januarja skupino **Batista Cadillac**, 12. februarja na edini stoječi in zato, upati je, plešoči koncert zasedbe **Generator**, 12. marca **Adija Smolarja** in 10. aprila **Elevators**. •

NOVA GORICA • *V Galeriji Gong odpirajo razstavo mednarodno uveljavljenega fotografa Primoža Bizjaka*

Razstava z le enim črno-belim negativom

V Galeriji Gong v četrtek, 29. oktobra, ob 19. uri odpirajo samostojno razstavo mednarodno uveljavljenega fotografa Primoža Bizjaka. Razstavil bo eno samo fotografijo z naslovom Bunker I v parku Oeste, Madrid (2022-26) - črno-beli negativ, ki se v galerijskem prostoru razgrne v monumentalni poliptih, sestavljen iz več kot sto lasersko natisnjenih analognih fotografij velikega formata.

• V središču ustvarjalnega dela **Primoža Bizjaka**, mednarodno uveljavljenega fotografa, je raziskovanje krajine, ki se v času nenehno spreminja bodisi zaradi človekove prisotnosti bodisi zaradi delovanja same narave. Po besedah kustosinje razstave **Nataše Kovšca** njegov pogled pritegnejo zlasti mejna območja in kraji, ki so zaznamovani s kompleksno, pogosto travmatično zgodovino. Zanimajo ga zapuščeni prostori, ki so izgubili prvotno namembnost ali so v procesu arhitekturne/urbanistične preobrazbe. Prikazuje pa tudi grobe človekove posege v naravno okolje in samoniklost narave, ki postopoma briše sledove človeške dominacije v prostoru.

FOTO: ESTUDIOMADRUGADA

Primož Bizjak: Bunker I v parku Oeste, Madrid detajl (2022-2026).

Uporablja izključno kamero na meh

Enako pomemben kot vsebina je formalni pristop Bizjakovega ustvarjanja, ki temelji na analognem fotografskem postopku. Pri svojem delu uporablja izključno kamero na meh, ki mu omogoča tisk fotografij velikih dimenzij. Njegovi posnetki so praviloma neobdelani. Pogosto nastajajo ponoči, z dolgimi ekspozicijami, ki lahko trajajo tudi več ur. S postopnim zajemanjem svetlobe namreč ustvarja specifično atmosfero in prikazuje podobe, ki jih človeško oko ne more neposredno zaznati. Specifičen je tudi njegov ustvarjalni proces, ki vključuje dolgotrajno opazovanje kraja posnetka in natančno premišljeno kadriranje, saj mora vsaka podoba, ki jo posname, najprej dozoreti v njegovem duhu. Prav zaradi podrobnega, pogosto večletnega preučevanja motivov in velikoformatnih fotografij obsegajo njegove serije praviloma le majhno število del.

"Bizjakove pretekle fotografske serije so zaznamovale predvsem nočne podobe, ki se tako po velikosti kot tudi atmosferi približujejo slikarstvu. V novejših delih pa se pojavlja nekoliko drugačen fotografski pristop. Fotografije ostajajo monumentalnih dimenzij, vendar so pogosto sestavljene v diptihe ali poliptihe. Čas osvetlitve se krajša, zasledimo pa tudi črno-bele fotografije in negativne podobe, kar nakazuje, da avtor raziskuje ne le to, kaj vidimo, temveč tudi način, kako sploh podobe zaznavamo," je v spremnem besedilu k razstavi zapisala Nataša Kovšca.

FOTO: LEO CAHARIJA

Primož Bizjak

Nasprotje sodobni hiperprodukciji podob

Na tokratni razstavi Bizjak predstavlja eno samo fotografijo - črno-beli negativ, ki se v galerijskem prostoru razgrne v monumentalni poliptih, sestavljen iz več kot sto lasersko natisnjenih analognih fotografij velikega formata. Delo se vsebinsko navezuje na travmatično zgodovino španske državljanske vojne, hkrati pa vsebuje izrazito intimno noto: prikazuje namreč fašistični bunker iz obdobja med letoma 1936 in 1939, ki stoji v isti madridski četrti kot akademija, na kateri je avtor študiral.

"Bizjakovo odločitev, da predstavi eno samo fotografijo, lahko razumemo kot nasprotje sodobni hiperprodukciji podob in površnemu vizualnemu branju, ki ga spodbujajo enormne količine posnetkov na družbenih omrežjih in svetovnem spletu. Enako velja za uporabo negativa, ki od gledalca zahteva to, kar sodobni način življenja pogosto ne dopušča: čas. Zahteva, da se pred podobo ustavimo, jo sestavimo in se vanjo poglobimo," še ocenjuje Kovšca. • **KŽ**